
Türkiye Eğitim Dergisi

(2021) Cilt 6, Sayı 1, s. 71-85

Öğretmen Adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya Atanmaya İlişkin Görüşleri

Fatih ÖZDEMİR¹

Mustafa EROL²

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atanmaya ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcıları 2020-2021 öğretim yılında eğitim fakültesinde öğrenim gören 8 farklı bölümden 10 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının, iklim şartları, ulaşım, sosyo-kültürel farklılıklar, güvenli kalacak yer, okulun sahip olduğu imkânlar, eğitsel materyallere ulaşım, internet, yaşanabilecek dil sorunları, ebeveynlerin ilgisizliği, terör olayları gibi konularda da kaygı yaşadıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar dikkate alındığında öğretmen adaylarının eğitim sürecinde doğu ve güneydoğuya atanma konusunda bilgilendirilmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Adayları
Doğu ve Güneydoğuya Atanma
Öğretmenlik Mesleği
Kaygı

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 19.12.2020
Kabul Tarihi: 14.04.2021
Elektronik Yayın Tarihi: 25.06.2021

DOI: 11..11111/ted.xx

¹Araştırma Görevlisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, fozdemir@yildiz.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5759-643X>

²Araştırma Görevlisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, merol@yildiz.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1675-7070>

Teacher Candidates' Views on Being Appointed to Eastern and Southeastern Anatolia

Fatih ÖZDEMİR¹Mustafa EROL²

Abstract

The purpose of this research is to determine the opinions of teacher candidates about being appointed to Eastern and Southeastern Anatolia. For this purpose, the study was conducted with a case study design, one of the qualitative research designs. The participants of the study consisted of 10 teacher candidates from 8 different departments studying at the education faculty in the 2020-2021 academic year. The data of the research were obtained through the semi-structured interview form prepared by the researchers. The interviews were conducted face to face. The data obtained were analyzed by content analysis. According to the findings of the study, it was determined that teacher candidates were also concerned about issues such as climatic conditions, transportation, socio-cultural differences, safe place to stay, facilities of the school, access to educational materials, internet, language problems, indifference of parents, terrorist incidents. Considering these results, it is recommended that prospective teachers be informed about the assignment to the east and southeast during the education process.

Keywords

Teacher Candidates
Appointment to the East and Southeast
Teaching Profession
Anxiety

About Article

Sending Date: 19.12.2020
Acceptance Date: 14.04.2021
Electronic Issue Date: 25.06.2021

DOI: 11..11111/ted.xx

GİRİŞ

Hayatımızın her alanında doğumdan ölüme kadar süren eğitim, insanın sosyal bilinci içerisinde (Dewey, 2014), toplumsal varlığı ilerletme ve koruma adına da önemli bir görev üstlenmektedir. Eğitimin topluma en büyük faydasını toplumsal değer ve erdemlerin bireylere kazandırılması olarak ifade etmek mümkündür. Aristoteles insanın erdemli olabilmesi için eğitilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Aristo, insanın kendi asıl işlevini en iyi şekilde gerçekleştirmesine imkân sağlayan fikri (dianoetik) ve ahlaki (eudamonik) erdemler olmak üzere iki tür erdemden bahsetmiştir (Cevizci, 2009). Ahlaki erdemler kesin bilgi içermezken, fikri erdemler matematikte olduğu gibi kesin bilgi içermektedir (Sönmez, 1994). Görülmektedir ki insanın dünyada gerçek anlamıyla var olmasının arkasında yatan en büyük etmen eğitimidir. Bu nedenle eğitim insanlığın tarihi boyunca en temel uğraş alanlarından birisi olmuştur. Hayat içerisinde farklı konularda ortaya çıkan problemlerin en önemli çözüm aracı olarak eğitim görülmüştür (Yılmaz, 2004). İnsan hayatında bu kadar öneme sahip olan eğitim gündelik hayatla da iç içe geçmiş durumdadır. Toplumun neredeyse tamamı eğitimin girdileri ya da çıktıları arasında yer almaktadır. Eğitimin temel

¹Research Assistant, Yıldız Technical University, Faculty of Education, Turkish Social Studies Education Department, Social Studies Education, foedemir@yildiz.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5759-643X>

²Research Assistant, Yıldız Technical University, Faculty of Education, Department of Elementary Education, Primary Education, merol@yildiz.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1675-7070>

insan bileşenleri öğretmen ve öğrenci olurken veli, yönetici, temizlik hizmetlileri gibi çalışanlar da yardımcı öğeleri oluşturmaktadır (Sözer, 1991). Eğitimin bu öğeleri uyum içerisinde çalışır ise başarı elde edilebilir. Öğretmenin niteliği eğitimin işlevlerini yerine getirmesinde en önemli etkidir. Bundan dolayı öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çalışma koşulları ve psikolojik durumları eğitim sistemi için, dolayısıyla toplum için büyük önem arz etmektedir. Çünkü öğretmen adaylarının atanmaya ilişkin kaygıları daha göreve başlamadan onları psikolojik olarak olumsuz etkilemektedir. Özellikle öğretmen adayların büyük bir kısmının ilk görev yeri Doğu ve Güneydoğu Anadolu olacağı düşünüldüğünde öğretmen adayların bölgenin imkânlarına ve şartlarına ilişkin birçok alanda kaygı yaşayacağı söylenebilir. Alan yazında çeşitli çalışmalar üniversite öğrencilerinin bazı alanlara ilişkin kaygı yaşadıklarını ortaya koymuştur (Çakmak ve Hevedanlı, 2005). Bu kaygıları başında atanamama kaygısı (Kırımoğlu, 2010), ilk görev yerinin doğu olacağı kaygısı ve güvenliğe ilişkin kaygılar olduğu görülmektedir.

Doğu ve Güneydoğu ile ilgili öğretmen adayları ve mesleğe yeni başlayan öğretmenler nelerle karşılaşacağını bilmediği için bir takım belirsizlik içinde kalmaktadır. Bu belirsizliklerde kaygıya yol açmaktadır. Kaygının artması kişinin geleceği hakkında ne yapacağını bilmemesine ve psikolojik sorunlara neden olmaktadır. Özellikle öğretmenliğin ilk yılları öğretmen ve öğretmen adaylarında çeşitli kaygıların olmasında etkili olmuştur. Dünyanın her yerinde öğretmenliğin ilk yılları en çok güçlük çekilen yıllar olarak bilinmektedir (Feiman-Nemser, 2003). Hizmet öncesi ne kadar nitelikli bir eğitim alınmış olsa da mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ilk yılında gerçek sorunlarla karşılaşması neticesinde uyum sorunu yaşamaları kaçınılmaz bir gerçektir (Korkmaz, Saban ve Akbaşlı, 2004). Ülkemizde coğrafi koşullar, iklim, ekonomik gelişmişlik düzeyindeki farklılıklar ve güvenlik sorunları nedeniyle bölgesel farklılıkları bulunmaktadır. Kırsal kesimin kendi doğasından kaynaklı kültürel, coğrafi, ekonomik ve sosyal yetersizlikleri bulunmaktadır (Donuk ve Palavan, 2016). Ülkemizin Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesi coğrafi şartlar ve gelişmişlik düzeyi bakımından daha kırsal bölgeler olduğu görülmektedir. Bundan dolayı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde konferans, tiyatro faaliyetlerinin kısıtlı oluşu, köylere ulaşım durumu, okulun ve çevrenin eğitim materyalleri açısından yetersizliği, kırtasiye malzemelerine ulaşma problemleri daha fazladır (Çapuk ve Ünsal, 2017). Bir de bu bölgede terör kaynaklı güvenlik problemlerinin olması, eğitim şartlarını ve öğretmen çalışma koşullarını zorlaştırmaktadır (Kırdök, 2020). Bu nedenlerden dolayı mesleğe yeni başlayan öğretmenler ve öğretmen adayları olumsuz etkilenebilmektedir. Hatta mesleği bıraka bilmektedirler (Dickson, Riddlebarger, Stringer, Tennant ve Kennetz, 2014). Bu açıdan karmaşık atama süreci, mesleğe başlama tedirginliği, ülkemizde var olan kültürel, coğrafi ve ekonomik anlamda bulunan farklılıklar, terör kaynaklı korkular atanmadan önce öğretmen adaylarında bir takım kaygıların oluşmasına neden olabilmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde öğretmen olmaya ilişkin öğretmen adayları ve göreve yeni başlayan öğretmenler ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalar genellikle, öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara, eğitsel sorunlara, kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara, bölgedeki öğretmen açığının giderilmesine yönelik çalışmalara odaklandığı görülmektedir (Analı ve Şahin, 2020; Başar ve Doğan, 2015; Bilir, 2008; Cantú ve Martínez, 2006; Çapuk ve Ünsal, 2017; Dağdeviren, 2009; Dağlı ve Han, 2017; Dickson ve diğerleri, 2014; Palavan ve Donuk, 2016; Garan, 2005; Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2018; Meister ve Melnick, 2003; Michel, 2013; Özpinar ve Sarpkaya, 2010; Şahin, 2010; Taşkaya, Turhan ve Yetkin, 2015). Ayrıca ilgili

alanyazında öğretmen adaylarına yönelik “Doğu ve Güneydoğuya Atanma Kaygısı” ölçeğinin de olduğu görülmektedir (Erol ve Özdemir, 2020). Bu noktada öğretmen adaylarının doğu ve güneydoğu anadoluya atanmaya ilişkin kaygılarını belirlemeye yönelik nitel bir araştırmaya rastlanmamıştır. Daha çok araştırmalar bölgeye atanan öğretmenlerin kaygılarına ve çalışma koşullarına odaklanmıştır. Bu noktada araştırmanın amacı öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu’ya atanmaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi olarak ifade edilmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırmanın amacına uygun durum çalışma deseni ile desenlemiştir. Bir tek bireyden bir okula kadar değişik birimlerin ele alınabileceği durum çalışmaları araştırmacılara zengin ve ayrıntılı veriler sunarken, diğer nitel araştırma yaklaşımlarında olduğu gibi genelleme amacı taşımamaktadır (Lichtman, 2006). Durum çalışmasında bir ya da daha çok olay, ortam, program, sosyal grup, toplum ya da diğer sınırlandırılmış bir sistemin derinlemesine analizi söz konusudur. Bu çalışmada öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğuya atanmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi adına durum çalınmasından yararlanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve eğitim fakültelerinde farklı bölümlerde öğrenim gören (Sınıf, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi, Rehberlik, Matematik, İngilizce ve Okul Öncesi) 10 öğretmen adayı oluşturmuştur. Kolay ulaşılabilir örnekleme tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı, kolay olan öğelere dayanır ve zamandan tasarruf etmek için kullanılır (Baltacı, 2018). Nitel çalışma grubuna ilişkin ayrıntılı veriler aşağıda Tablo-1 açıklanmıştır.

Tablo-1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Okuduğu Bölüm	Okuduğu Sınıf	Doğum Yeri	Yaşadığı Yer
ÖAE-1	22	Erkek	Fen Bilgisi Öğretmenliği	4. Sınıf	Bartın	İstanbul
ÖAE-2	22	Erkek	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	4. sınıf	Malatya	Ankara
ÖAE-3	21	Erkek	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	2. sınıf	Samsun	İstanbul
ÖAK-1	21	Kadın	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	3. sınıf	Bilecik	Bilecik
ÖAK-2	19	Kadın	Sınıf Öğretmenliği	2. sınıf	Muğla	Muğla
ÖAK-3	21	Kadın	İngilizce Öğretmenliği	3. sınıf	Adana	Adana
ÖAE-4	22	Erkek	Matematik Öğretmenliği	4. sınıf	Amasya	İstanbul
ÖAK-4	20	Kadın	Sınıf Öğretmenliği	2. sınıf	İzmir	İzmir
ÖAK-5	23	Kadın	Okul Öncesi Öğretmenliği	4. sınıf	Adana	Adana
ÖAK-6	21	Kadın	Türkçe Öğretmenliği	3. sınıf	Manisa	Manisa

Tablo 1’de araştırmanın katılımcılarına ilişkin demografik bilgiler (yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf, doğum yeri, yaşadığı yer) verilmiştir. “ÖAE” erkek öğretmen adayını, “ÖAK” kadın öğretmen adayını temsil etmektedir. Örneğin; “ÖAE-1”

katılımcılar arasından erkek olan birinci katılımcıyı, "ÖAK-5" kadın olan beşinci katılımcıyı ifade etmektedir.

Veri Toplama Aracı

Yarı yapılandırılmış görüşme formu; öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atanmaya ilişkin görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, açık uçlu sorular yardımıyla katılımcının algıladığı dünyayı kendi düşünceleriyle anlatmasına olanak tanır (Merriam, 2009). Görüşme sorularında veri zenginliğini artırmak ve katılımcıların görüşlerini derinleştirmek için araştırmanın akışına uygun olarak bazı sonda olarak nitelendirilen sorular sorulmuştur. Sondalar detaylar hakkında daha çok soru sormak, açıklama yapmalarını istemek veya örnekler almak üzere düzenlenebilir (Merriam, 2009). Görüşmeler katılımcıların uygun gördüğü ortamlarda birebir gerçekleştirilmiştir. Birebir görüşme yoluyla elde edilen veriler ses kayıt cihazı yardımıyla kayıt edilmiştir. Öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler ortalama 26 dakika sürmüştür. Görüşmeler bizzat araştırmacılar tarafından yürütülmüş, üçüncü bir kişi çalışmaya dâhil edilmemiştir. Veri toplam süreci sosyal mesafe kurallarına uygun olarak yürütülmüştür (Görüşme yapılan kişi ile en az iki metre mesafe olmasına özen gösterilmiştir). Verilerin toplanma sürecinde hem araştırmacı hem de katılımcıların tamamı maske takmışlardır. Görüşmeler açık havada yapılmış, kapalı alanlar tercih edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi; nitel metinlerin tekrar eden kelimeler ve temalar doğrultusunda taranması ve hacimli olan nitel materyali alarak temel tutarlılıklarını ve anlamlarını belirlemeye yönelik herhangi bir nitel veriye indirgemesi ve anlamlandırması olarak ifade edilmektedir (Patton, 2015). İçerik analizi doğrultusunda ilk olarak verilerin tamamı okunmuş, dinlenmiş ve bu işlem tekrar tekrar uygulanmıştır. İkinci aşamada veriler kodlanmış ve birbiri ile ilgili kodlar ilişkilendirilerek temalara ulaşılmıştır (Merriam, 2009). Görüşme doküman haline getirildikten sonra kadınlar "ÖAK-1, ÖAK-2, ÖAK-3...", " , erkekler "ÖAE-1, ÖAE-2, ÖAE-3..." olarak kodlanmıştır. Veriler temalar altında ele alınmış ve uygun yerlerde doğrudan alıntılar (öğretmen adayları görüşleri) ile desteklenmiştir.

Araştırmacının Rolü ve Güvenilirlik

Katılımcılardan elde edilen verilerin doğrulanmasını sağlamak için veri kaynağı ve araştırmacı üçgenlemesi (Stake, 2010) kullanılmıştır. Veri kaynağı üçgenlemesi, tüm katılımcıların deneyimlerinin perspektiflerini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmacı üçgenlemesi sayesinde tüm araştırmacılar verileri yakından incelemiştir. Çalışma kapsamında kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu için uzman görüşüne başvurulmuştur. Çalışma bulgularının farklı durumlara ilişkin transfer (nakledilebilirlik) edilebilirliği kontrol edilmiştir. Çalışmada analiz sürecinde yapılan kodlama ve temalar araştırmacılar tarafından farklı yapılmış, yapılan analizler benzerlik ve farklılık açısından incelenmiştir. Böylelikle kodlayıcılar arasındaki uyumun çapraz kontrolü yapılmış ve

araştırmacılar arasında koordinasyon sağlanmasına özen gösterilmiştir. Bulgular zengin ve detaylı betimlemeler çerçevesinde ele alınmış ve örneklerle desteklenmiştir. Bu noktada elde edilen temalar alan yazın çerçevesinde değerlendirilmiş ve tartışılmıştır. Çalışmanın odağının belirlenmesi ve araştırmanın gerçekleştirildiği ortam ve katılımcılar hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca çalışma gerçekleştirilmeden önce etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmanın Etik Kurul İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca araştırmada araştırmacı gönüllüğü, aydınlatılmış onam ve bilgilendirilmiş olur formu kullanılmıştır. Araştırmanın etik kurul izin bilgileri aşağıda sunulmuştur.

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Yıldız Teknik Üniversitesi Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi= 29.07.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 73613421-604.01 .02-E.2007290537

BULGULAR

Doğuya atanma ve atanma süreci ile ilgili öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmanın bulguları üç tema çerçevesinde açıklanmıştır. Bu temalar; Atanmaya İlişkin Kaygı, Eğitsel İmkânlarla İlişkin Kaygı, Güvenliğe İlişkin Kaygı şeklinde ifade edilmiştir. Belirlenen temalar öğretmen adaylarının görüşlerinden bire bir alıntılarla desteklenerek açıklanmıştır.

Tema-1: Atanmaya İlişkin Kaygı

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde Doğu ve Güneydoğu’ya atanmaya (öğretmen olmaya) ilişkin birçok alanda kaygı yaşadıkları belirlenmiştir. Bu kaygıları, güvenli kalacak yer bulma sorunu (ÖEK-4 *Doğuda özellikle güvenlik sorunlarına ilişkin sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum. Güvenli kalacak yer bulabileceğimden emin değilim*), zor iklim şartları (ÖAK-4 *Bir yerde mahsur kalmak, kar yağması, beni korkutuyor. Bir öğretmenden 10 gün mahsur kaldığımı duymuştum*), ulaşım sıkıntıları (ÖAK-1 *Ulaşım konusunda sıkıntı yaşadım kesinlikle herhalde*), sosyo-kültürel farklılıklar (ÖAK-2 *Zaten şey köy yerlerinde ya da ne bileyim hoş karşılanmayabilir benim giyim tarzım*), konuşulan dil ile ilgili sorunlar (ÖAK-2 *Ben zaten dil konusunda sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum*), okul yönetimi ile yaşanacak sorunlar (ÖAE-4 *Okul yönetimi ile siyasi görüşlerimden dolayı (sendika falan gibi) sorun yaşayacağımı düşünüyorum*), internete erişim sorunu (ÖAE-2 *Kırsal yerlerde internete erişim olmayabilir*), düşübeveynlerle yaşanacak sorunlar (ÖAK-4 *Velilerle görüş ayrıklıklarımız olabilir. Bu yüzden sıkıntı yaşayabilirim*), basına yansıyan olumsuz haberler (ÖAK-6 *Öğretmenlerin şehit edildiğine yönelik haberler beni korkutuyor*) şeklinde sıralamak mümkündür. ÖAK-2 ise doğuya atanma (öğretmen olma) ile ilgili kaygısını *“İmkânların kısıtlı olmasından dolayı çekiniyorum. Bu konuda*

sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum ve buda ister istemez endişelenmeme neden oluyor” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmen adayları genel olarak Doğu ve Güneydoğu’ya sözleşmeli atanmaya ilişkin bazı sebeplerden dolayı endişe duyduklarını da (ÖAK-3 *Yani şöyle bir şey var hani 5 yıl zorunlu demek sözleşmeli de olsa biraz böyle insanın gözünü çok korkutan bir şey bence...*) ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları zorunlu sözleşmeli öğretmenlik hizmetinin kendilerini psikolojik (ÖAE-1 *Zorunlu hizmet şöyle yani bana kalırsa düşünmüyorum ama bu kişiden kişiye değişir. İnsanlar kendilerini mutlu hissetmiyor, güvende hissetmiyor, hani psikolojik olarak rahat hissetmiyor. Buda insanı ister istemez etkiliyor. O yüzden olabilir bence*) olarak olumsuz etkilediğini de belirtmişlerdir. ÖAK-5 ise evlilik durumunda eşi ile aynı yerde olamamaktan dolayı kaygı duyduğunu ifade etmiştir.

ÖAK-5 *“4 yıl boyunca benim evim barkım her şeyim nerdeyse orda olacak, tatillerde gelebileceğim kendi memleketime ya da kendi evime. Herhangi bir evlilik durumu söz konusu olduğunda işte evlendiğim eşimle aynı yere gelme sıkıntısını çekmekten bundan biraz korkuyorum açıkçası, hani bir huzursuzluk. Bu sefer kaldığım yer bana eziyet gibi gelir mi diye düşünüyorum”.*

Bazı öğretmen adayları ise sözleşmeli atanmanın olumlu olduğu yönünde (ÖAK-2 *Açıkçası sözleşmeli öğretmen atamasını biraz da olumlu olduğunu düşünüyorum*) görüş belirtmişlerdir. Sözleşmeli atanmanın eşitliği sağladığı ve her meslek grubunda olduğu gibi öğretmenlikte de olması gerektiğini düşünen öğretmen adaylarında olduğu görülmektedir. Örneğin;

ÖAE-1 *“Sözleşmeli atanmayı doğru buluyorum, çünkü her öğretmenin her yerde yaşayıp her yerde öğretmenlik yapmalı, sadece belirli yani şeylerle yapılacak değil yani, bu ülke adına çalışılacak, bence ülkenin her köşesine gidilebilir, her köşesinde bu mesleği icra etmemiz gerekiyor benim şahsi görüşümce”.*

Yukarıda sıralanan atanmaya ilişkin kaygılar alt temalar çerçevesinde ayrıntılandırılarak sunulmuştur. Bu alt temalar katılımcıların ifadeleri ile desteklenmiştir.

İklim ve Ulaşım Şartları

Öğretmen adayları iklimin hayat şartlarını olumsuz etkileyeceğini, hayatlarında yapmadıkları şeyleri yapmak zorunda kalacaklarını ve bu durumda kendilerinde kaygıya neden olacağı düşüncesindedirler. Özellikle Doğu Anadolu’nun zor iklim şartlarının öğretmen adaylarında kaygıya neden olduğu söylenebilir. Aşağıdaki ifadeler bu durumu destekler niteliktedir.

ÖAK-4 *“Özellikle iklim koşulları beni korkutuyor. Ben hayatımda hiç soba yakmadım, soğuk bir yerde olmadım. Oradaki şartlar zor olacağını düşünüyorum. Örneğin iki tane öğretmen sobayı yakarken kendilerini yakmıştı, basına böyle bir şey yansımıştı. O haberlerde korkmamda etkili tabii”.*

ÖAK-2 *“Ben ilk defa hani karın yağışını İstanbul’da yaşadım, gördüm üniversiteye gidince. Bizim buraya, kendi memleketimize kar yağmıyor ve kardan ve soğuktan da çok*

korkuyorum. Herhangi birçok uzun süre kar kalan bir memlekette yaşamaktan çok korkuyorum. O konuda tedirginim ve ısınma sıkıntısı çekmekten de çok korkuyorum”.

Öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yaşayacağını düşündüğü diğer bir sorun ise ulaşım sorunu (ÖAK-5 *O konu evet ulaşım, köyde mahsur kalma falan bir tek bu konu endişelendirir, ÖAE-1 Barınma ve beslenmede yaşamam bir ihtimal de belki ulaşımında olabilir, çok ücra bir köşede olursam*) olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları doğudaki coğrafyadan kaynaklı, kışın yolların kapanmasının ulaşım sorunlarına neden olabileceğini ve bu durumda kaygıya neden olabileceğini ifade etmişlerdir. Örneğin;

ÖAK-1 “Ulaşım konusunda sıkıntı yaşadım kesinlikle. Çünkü bazı ilçelere falan gibi kışın mesela kar yağdığında bölgenin coğrafi özelliklerinden dolayı ulaşım sağlanamıyordu. Hatta bazı öğretmenler ilçelerdedi köylere ulaşamıyorlardı falan. Kaygılanmamak için bile değil...”.

Sosyo-Kültürel Farklılık

Öğretmen adaylarına göre sosyo-kültürel farklılıklarda kaygıya neden olabilmektedir. Özellikle farklı kültürde yetişmiş olma (ÖAK-1 *Şimdi her kültürün insanı biraz farklı olduğu için sorun yaşadım. Yani ben kendimden örnek vereyim daha çok hani Bilecik’te mesela doğup büyüdüğüm için doğunun kültürüne hâkim değilim. Hani oraya gittiğimde biraz şey olabilirim, oranın kültürünü yadırgayabilirim*), atanılan yerde sosyal hayat rutinlerinin değişeceği düşüncesi (ÖAK-4 *Sosyal aktif bir hayat yaşamayacak gibi düşünüyorum açıkçası kendimi*) ve giyim tarzı farklılıkları öğretmen adaylarının kaygı hissetmelerine neden olmaktadır. ÖAK-2’nin *“Köy yerlerinde ya da ne bileyim hoş karşılanmayabilir benim giyim tarzım. Gittiğim yerde bu zihniyete sahip insanlar yoksa onlar tarafından psikolojik baskı yaşayacağımı düşünüyorum ve huzursuz hissediyorum daha gitmeden”* ifadesi bu durumu destekler niteliktedir.

Kültürel farklılığı sorun olarak görmekten ziyade zenginlik olarak algılayıp Doğu ve Güneydoğu kültürüne uyum konusunda sorun yaşamayacağını ifade eden (ÖAK-5 *Farklı kültürleri tanımak, o yaşama ayak uydurmak güzel olacağını düşünüyorum*) görüşlerde vardır. Aşağıdaki öğretmen adayı ÖAK-3’ün görüşleride bu durumu destekler niteliktedir.

ÖAK-3 “Bir öğretmenin hani olabildiğince her türlü kültürel farklılığa açık olması ve kolay bir şekilde adapte olması gerektiğini düşünüyorum. Bunu görmezden gelmemeliyiz, aksine bunu yüceltmeliyiz, farklılık olan yerde renk de vardır. Farklı renklerin güzelliği diyorum kısacası. O yüzden kendim alışmakta sorun yaşayacağımı düşünmüyorum”.

Dil Sorunları

Öğretmen adaylarına göre yaşanabilecek dil farklılıklarında kaygıya neden olabilmektedir. Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, dil problemi yaşayabileceklerini (ÖAK-4 *Bilmediğim bir dil, belki bakkalda bile derdimi anlatamayacağım*) düşündükleri görülmektedir. ÖAK-2’nin ifadesi de bu durumu destekler niteliktedir.

ÖAK-2 “Ben batı kültüründe yetiştiğim için doğu kültüründeki öğrencilerden veya velilerin dilini bilmiyor oluşum bana farklı gelebileceğini düşünüyorum. Bu yüzden uyum sağlama sürecinin biraz uzun olacaktır açıkçası”.

Öğretmen adaylarının bir kısmı ise dil bilmemenin sorun olacağını ancak bu sorunun en aza indirme ve eğitim faaliyetlerinin aksamaması adına akran desteğinden yararlanabileceğini ve kendisi de bölgede konuşulan dili öğrenmeye çalışarak bunu aşabileceğini belirtmiştir. Örneğin;

ÖAK-2 *“Bana yardımcı olabilecek mesela kim olabilir, çocuklardan sınıfta mesela etkin öğrenci diye bir şey var ya hani işte soba yakmayadır, şuna, bunadır öğretmene yardım eden bir çocuk oluyor işte. Onunla birlikte, bölgenin dilini öğrenmeye çalışırım mutlaka. Hem kendime yeni bir şey katmak adına hem de onları anlamak adına dili öğrenmeye çalışacağım”.*

Okul Yönetimi ve Ön Yargı

Öğretmen adaylarının bir kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da okul yöneticileri ile sorun yaşayacağını düşünürken bir kısmı ise herhangi bir sorun yaşamayacağını düşünmektedir. Bu noktada okul yöneticileri ile bir sorun yaşayacağını düşünmeyen (ÖAK-3 yöneticilerde ilgili bir sıkıntı yaşayacağımı düşünmüyorum, ÖAE-3 Benim kendi düşünceme göre okul yöneticileri bizim gibi öğretmenlerden oluşuyor ve bizimle aynı düşünceler, fikre sahip bir öğretmen kitlesi, yönetici kitlesi olacağını düşünüyorum) öğretmen adaylarının olduğu gibi sorun yaşayacağını düşünen öğretmen adayları da vardır. Örneğin;

ÖAK-4 *“Olabilmişince kutuplaşmadan insanlarla iyi geçinmeye çalışacağım ama yaşayacağımı düşündüğüm yönetsel mobbing beni korkutuyor. Oradaki yöneticilerin bir sendikaya girmem konusunda bana baskı yapabilir veya diğer öğretmenlere gösterilen tavizler bana gösterilmeyebilir”.*

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde Doğu ve Güneydoğu’ya atanmaya ilişkin ön yargılarından kaynaklı kaygılarında olduğu (ÖAK-2 Zaten dil konusunda sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum) görülmektedir. Özellikle öğretmen adaylarının ilgili bölgelere hiç gitmemiş olmaları, bölgenin kültürel yapısını tanımıyor olmaları, bölge insanı hakkında yanlış bilgi ve algılara sahip olması kaygı yaşamalarında etkili olduğu belirlenmiştir. ÖAK-2’nin ifadesi bu durumu destekler niteliktedir.

ÖAK-2 *“Gündemden takip ettiğimiz kadarıyla ben doğuya gitmedim. Gezilecek yerlerine dahi gitmedim. Oranın kültürel yapısını falan ya da insani yapısını çok fazla bilmiyorum. O yüzden yani çok endişe duyuyorum açıkçası. Kadın ile erkek ilişkilerinde mesela kadınların daha çok ezildiğini veya çok fazla çocuk doğurma olayı falan da var ya kadına çok fazla değer verilmediğini düşünüyorum”.*

Öğretmen adaylarının bir kısmı ise Doğu ve Güneydoğu ile ilgili ön yargılarının olduğunu ancak oraları gidip gördüğü için ön yargılarının yersiz olduğunu ifade etmiştir. Örneğin;

ÖAE-2 *“Açıkçası bu zamana kadar genelde batıda yaşamış bir insan olarak sürekli bir önyargım vardı ama gidip gördüğüm yerler de oldu. İnsanların da bu ön yargıyı yıkması lazım. Ben Tunceli’ye gitmiştim mesela. Tunceli’deki insanların mesela açıkçası öyle tabi küçükken hiç bilmediğimiz için birazcık da okumadığımız cahil olduğumuz için bu konularda insanların medeni olmadığını düşünürdüm. Tabi medeniyette insandan*

insana değişir de cevabı ama gidip gördüğüm zaman aslında hiç de öyle olmadığını ve çoğu yani insanla kıyasladığım zaman Türkiye içerisinde gayet de üst segmentte olduklarını gördüm”.

İnternet ve Kalacak Yer

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atandıklarında internete rahat erişim sağlayamayacaklarını düşündükleri (ÖAK-6 *İnternet erişiminin kolay olmaması gibi nedenlerde doğuya atanmamı etkiliyor, ÖAK-4 İnternete erişim sıkıntısı hem beni mutsuz eder hem de derslerimi sağlıklı işlememe engel olur*) belirlenmiştir. İnternete rahat erişim sağlayamama öğretmen adaylarında kaygıya neden olabilmektedir. Örneğin;

ÖAE-3 “Telefon ve internet sıkıntısı olabilir, bunlarda sıkıntı yaşayabiliriz. Çünkü yaşanan olumsuz şartlar bazen böyle şeyleri etkiliyor. Konuşamayabiliyoruz, Yükselti işte telefonun çekmediği yerler vs. söz konusu internete ulaşamayabiliriz. Kaygılarımın temeli bu sorunlar”.

Öğretmen adaylarının kaygı duymalarına neden olan diğer etmen ise güvenli kalacak yer sıkıntısı (ÖAK-5 *Kalacak yer sıkıntısı yaşayacağımı düşünüyorum*) yaşayabilecekleri düşüncesidir. belirlenmiş. Bu durumunda öğretmen adaylarında kaygıya neden olduğu (ÖAK-6 *Güvenli kalacak yer bulamamak beni endişelendiriyor*) görülmüştür.

Ebeveynler

Öğretmen adaylarına göre öğrencilerin ebeveynleri ile yaşanabilecek sorunlarda kaygıya neden olabilmektedir. Özellikle öğretmen adaylarının, ebeveynlerle, görüş ayrıkları (ÖAK-4 *Velilerle görüş ayrıklıklarımız olabilir*), ilgisizlik (ÖAK-6 *Velilerle yaşayacağım problem olursa o da çocukların eğitiminin aksatılması olabilir*), iletişimsizlik (ÖAK-5 *Dil farklılıkları sağlıklı iletişim kurmamızı engelleyeceğini düşünüyorum*), şiddet (ÖAE-3 *Bazı insanlar direkt saldırma potansiyeli bulunan insanlar, yani ya kelimeleriyle ya fiziksel şiddet olarak yaklaşabilirler ve buna karşı nasıl bir savunma yapabileceğimi hiç düşünmedim*) ve fikirler birliğine varamama (ÖAE-3 *Bazı veliler terör destekli konuşmaları olabilir veya öğretmeni devletin adamı olarak görenler olabilir. Bu tarz anlaşmazlıklar tabii ki de kaygılanmama neden olur*) gibi sorun yaşayacaklarını düşündükleri belirlenmiştir. Bu yaşanabilecek sorunlar ise öğretmen adaylarının atanmaya ilişkin kaygı duymalarına neden olmaktadır. Örneğin;

ÖAE-1 “Düşündüğüm kadarı ile veliler çok ilgisiz. Çok fazla çocukları var ve çocukları ile yeterince ilgilenmiyorlar. Özellikle eğitim konusu tamamen yetersiz. Buda benim eğitim konularında ve çocukların geleceğine ilişkin kaygılanmama neden oluyor”.

Tema-2: Eğitsel Sorunlara İlişkin Kaygı

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atanma ile ilgili yaşayabilecekleri en büyük sorunlardan birinin de eğitsel sorunlardan kaynaklı kaygı olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının en çok kaygılandığı sorunlar ise, eğitsel materyallere ulaşma sorunu (ÖAK-5 *Eğitim materyallerine ulaşmada sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum*), ve okulun fiziki alt yapısından kaynaklanan sorunlar (ÖAK-3 *Okulların*

imkânları asla yeterli değil. Sosyal medyada takip ettiğim öğretmenlerin hesaplarından gördüğüm kadarıyla gerekli materyalleri bırakın, okulun imkânları bile o kadar yetersiz ki ısınma bile sobayla ve bunları öğretmenlerin yakması gerekiyor) olduğu görülmektedir. Örneğin; ÖAK-2 “Eğitime yönelik imkânların kısıtlı olmasından dolayı çekiniyorum. Bu konuda sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum. Buda beni endişelendiriyor açıkçası” ifadeleri de eğitsel materyallere ulaşma sıkıntısının kaygıya neden olabileceği görüşünü destekler niteliktedir. Bazı öğretmen adayları ise eğitsel materyalleri kendileri yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Örneğin;

ÖAE-3 “Eğitim materyali çocukların ilgisini çekebilecek herhangi bir şeydir. Yani olmuyor olmuyor demek yerine, kendim üretebileceğim onlarca materyal var. Onları kendim üretebilirim, araştırabilirim, bulabilirim getirtirebilirim”.

Tema-3: Güvenliğe İlişkin Kaygı

Öğretmen adaylarına göre yaşanabilecek güvenlik sorunlarında kaygıya neden olabilmektedir. Doğudaki güvenlik sorunlarına ilişkin özellikle kadınlar daha endişeli oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. ÖAK-6 bu durumu “Doğuda öğretmen olmakla ilgili güvenliğe ilişkin endişelerim var” ifadeleri ile açıklamıştır. Ayrıca basına yansıyan doğu ile ilgili güvenlik sorunlarına ilişkin olumsuz haberlerde kaygıyı artırmaktadır. ÖEK-4 “Aybüke öğretmen vardı mesela şehit edilmişti bu olaylar endişelenmeme neden oluyor. Basına yansıyan diğer olaylarda beni korkutmuyor değil. Tabi öncede vardı bu dönem hala bunların olması kötü tabii” ifadeleri ile bu durumu açıklamıştır. ÖAK-1’in ifadeleride güvenlik sorunlarının kaygıya neden olabileceği görüşünü desteklemektedir.

ÖAK-1 “Güvenlik açısından endişem var. Çünkü malum terör olaylarından ve şehit edilen öğretmenlerden dolayı doğuya gitme konusunda tereddütlerim var ama gider miydim, giderdim. Ama yine bir endişe içinde giderdim”.

Erkek öğretmen adaylarının bazıları güvenliğe ilişkin endişelenirken bazıları herhangi bir endişe duymadıklarını (ÖAE-2 *Günümüz şartlarında güvenliğe ilişkin sorun olacağını pek sanmıyorum*) ifade etmişlerdir. Erkek öğretmen adaylarına göre günümüzde terör olayların azlığı (ÖAE-2 *Artık eskisi gibi terör olayı yok*), güvenlik güçlerinin artırılması (ÖAE-4 *Jandarmaların karakolları, polislerin arttırılması bu tür olayların yaşanmasını azalttığını düşünüyorum*), toplumun bilinçlenmesi (ÖAE-1 *Eskiye göre toplumda bilinçlendi bence, sıkıntı olacak bir şey yok*) gibi nedenlerin kaygı durumunu olumlu yönde etkilemiştir. ÖAE-3’ün ifadesi de bu durumu desteklemektedir.

ÖAE-3 “Günümüz şartlarında pek yok. Hani belki bundan 10 yıl önce olabilirdi şu an görmüyorum. Başta doğuda terör olayı ve terör desteği gerçekten doğu insanların birçoğunun terör desteği gözüküyordu ancak şu an o öyle bir desteğin çok olduğunu düşünmüyorum”.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Doğu ve Güneydoğu Anadoluya atanmaya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin alınmasının amaçlandığı bu araştırmanın sonuçları “Atanmaya İlişki Kaygı, Eğitsel Sorunlara İlişkin Kaygılar ve Güvenliğe İlişkin Kaygılar” olarak açıklanmıştır. Öğretmen adaylarına göre yaşanabilecek problemler stres oluşturarak kaygılara neden olabilmektedir.

Bu açıdan öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atanmaya ilişkin kaygılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel olarak elde edilen verilerin sonuçları ilgili literatürle desteklenerek sunulmuştur.

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde de Doğu ve Güneydoğu'ya atanmaya ilişkin birçok alanda kaygı yaşadıkları belirlenmiştir. Bu kaygıları, basına yansıyan olumsuz haberler, güvenliğe ilişkin sorunlar, iklim şartları, sosyo-kültürel farklılıklar, okul yöneticileri ile yaşanabilecek sorunlar, önyargı, ulaşım sıkıntıları, ulaşımdan kaynaklanabilecek sorunlar, konuşulan dil ile ilgili sorunlar, okulun sahip olduğu imkânların yetersizliği, ebeveynlerle yaşanacak sorunlar, internet ve kalacak yer sakıntısından kaynaklı sorunlar şeklinde sıralamak mümkündür.

Çalışma da ilk olarak Öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu'ya atanmaya (orda öğretmen olmaya) ilişkin genel bir kaygı yaşadığı belirlenmiştir. Öğretmen adayları Doğu ve Güneydoğu'ya atanmaya ilişkin kaygılarının başında dil farklılıkları, barınma, konaklama, ulaşım ve kültürel faaliyetlere katılamama gelmektedir. Atmaca (2004) barınma ve ulaşım konusunda öğretmenlerin sorun yaşadığını belirtmiştir. Taşkaya, Turhan ve Yetkin (2015) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin ulaşım, barınma ve ısınma en önemli sorunları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Çapuk ve Ünsal (2017) kırsalda görev yapan öğretmenlerin önemli sorunları arasında ulaşım ve barınma problemlerini olduğunu ifade etmektedirler. Tösten, Han ve Çakmak (2018) ise öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada dezavantajlı bölgelerde kültürel faaliyetlere katılma konusunda imkânsızlıklar olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar bizim çalışmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarına göre bölgede konuşulan dilin farklı olması da kaygıya neden olmaktadır. Analı ve Şahin (2020), Özpinar (2008) ve Taşkaya, Turhan ve Yetkin (2015) tarafından gerçekleştirilen öğretmen sorunları ile ilgili araştırmalarda dil farklılıklarının sorun olduğu konusuna değinilmiştir. Bu araştırmalar ile öğretmen adaylarının kaygıları tutarlılık göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının atanmaya ilişkin kaygı yaşamalarında okul yöneticilerinden kaynaklı yaşanabilecek mobbinglerin de etkili olduğu belirlenmiştir. Okul yöneticisinden kaynaklı farklı davranış, yaklaşım veya uygulamalara maruz bırakılma algısının okula bağlılığı önemli ölçüde zayıflatmaktadır (DeConinck ve Stilwell, 1996).

Araştırmanın diğer bir sonucunda Öğretmen adaylarının Doğu ve Güneydoğu'da yaşayabilecekleri en büyük sorunlardan birinin de eğitsel sorunlara ilişkin kaygı olduğunu söylemek mümkündür. Öğretmen adaylarının eğitsel anlamda en çok kaygılandığı sorunlar ise, eğitsel materyallere ulaşma sorunu ve atanılan okulun yeterli miktarda eğitsel materyale sahip olamayacağı düşüncesidir. Palavan ve Donuk (2016) kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin yaşamış oldukları sorunlarla ilgili yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin en çok sorun yaşadıkları durum eğitim materyallerine ulaşma konusunda olduğunu ifade etmiştir. Dağlı ve Han (2017) da yapmış oldukları araştırmada öğretmenler eğitim materyalleri ve internet bağlantısına ulaşma problemi yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bunlara benzer olarak Çapuk ve Ünsal (2017) kırsalda görev yapan öğretmenlerin eğitim materyalleri ve kırtasiye malzemelerine ulaşmakta sıkça sorun yaşadıklarını belirlemişlerdir. Özpinar (2008) ve Taşkaya, Turhan ve Yetkin (2015) tarafından yapılmış olan çalışmalarda kırsal kesimde okulların fiziki şartların kötü olduğu ve bunun öğretmenler için büyük

problem oluşturduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar çalışmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Öğretmen adayları Doğu ve Güneydoğu'ya atanmaya ilişkin güvenlik sorunlarından kaynaklı kaygıları olduğunda ifade etmişlerdir. Bunun en büyük sebebinin terör olduğu düşünülmektedir. Öğretmen adayları ifdeleride bu durumu desteklemektedir. Maraşlı (2007) öğretmen sorunlar ile ilgili yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin bölücü terör örgütü tarafından şehit edildiğini ifade etmektedir. Yine Tonbul (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin terör örgütü tarafından şehit edildiğini ifade etmiştir. Bu sonuçlar bizim çalışmamızın sonuçlarını desteklemektedir. Bazı öğretmen adayları ise (özellikle erkek öğretmen adayları) günümüz şartlarında güvenliğe ilişkin kaygıların azaldığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre günümüzde terör olayların azlığı, güvenlik güçlerinin artırılması, toplumun bilinçlenmesi gibi nedenlerin kaygı durumunu olumlu yönde etkilemiştir. Gürel (2008) yapmış olduğu çalışmada küreselleşmenin terör olaylarını azalttığını ifade etmektedir. Öğretmen adaylarının kaygılarında meydana gelen azalma ülkemiz ve dünya ülkelerinin küreselleşmesi ile paraleldir. Diğer taraftan son yıllarda terör olaylarının azalması veya medyaya daha az yansması teröre ilişkin kaygıyı azalmakta etkili olabilmektedir. Literatürde yer alan çalışmalarda (Nacos, Bloch- Elkon ve Shapiro, 2007: Gün-Çingı, 2020) teröre ilişkin kaygının azalmasında aradan geçen zamanın önemli bir değişken olduğunu ortaya koymuştur.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde öğretmen adaylarının üniversite eğitimleri döneminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile ilgili bilgilendirilmeleri, mümkünse oradaki okullarla ortak projeler yapıp oralara gidilmesi, güvenli kalacak yerlerin sağlanması, ulaşım sorunlarının giderilmesi ve ebeveyn öğretmen ilişkilerinin sağlanması gibi çeşitli çalışmaların yapılması gerektiği önerilmektedir.

Araştırmanın bazı sınırlılık ve varsayımları bulunmaktadır. Bu sınırlılık ve varsayımlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

- Araştırma 10 kişi ile yürütülmüştür.
- Sadece istanbulda öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütülmüştür.
- Katılımcılar genellikle Türkiyenin batı bölgelerinde yaşamaktadırlar.
- Görüşme formuna katılımcılar içtenlikle cevap vermiştir.
- Görüşme soruları Doğu ve Güneydoğuya atanma konularını doğru şekilde ölçmektedir.

KAYNAKÇA

- Analı, K. C. ve Şahin, A. (2020). Kırsal bölgelerde mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin mesleki sorunları. *Türkiye Eğitim Dergisi* 5(2), 396-414.
- Atmaca, F. (2004). *Sınıf öğretmenlerinin motivasyon durumlarının incelenmesi (Ağrı ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Başar, M. ve Doğan, Z. G. (2015). Göreve yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sosyal, kültürel ve mesleki sorunlar. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(4), 375-398.

- Bilir, A. (2008). Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında öğretmen ve öğretim gerçeği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 1-22.
- Cantú, M., & Martínez, N. H. (2006). Problems faced by beginning teachers in private elementary schools: A comparative study between Spain and Mexico. *Revista Electrónica de Investigación Educativa*, 8(2), 1-16.
- Cevizci, A. (2009). *Felsefe tarihi*. Say Yayınları.
- Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Çapuk, S. ve Ünsal, M. (2017). Köy okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini etkileyen faktörler. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(25), 193-212.
- Dağdeviren, İ. (2009). *Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlar (Sivas ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Dağlı, A., & Han, B. (2017). Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakır ili eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Electronic Journal of Education Sciences*, 6(12), 108-124.
- Deconinck, J. & Stilwell, C. D. (1996). Factors influencing the organizational commitment of female advertising executives. *American Business Review*, 14(2), 80-88.
- Dewey, J. (2014). Günümüzde eğitim J. Ratner (Ed.). *Pedagojik inançlarımız içinde* (1-10) B. Ata ve T. Öztürk (Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Dickson, M., Riddlebarger, J., Stringer, P., Tennant, L., & Kennetz, K. (2014). Challenges faced by Emirati novice teachers. *Near and Middle Eastern Journal of Research in Education*, 4, 1-10. <https://dx.doi.org/10.5339/nmejre.2014.4>.
- Erol, M. ve Özdemir, F. (2020). Öğretmen adayları için Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya atanma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Ulakbilge*, 8(50), 742-753. <https://dx.doi.org/10.7816/ulakbilge-08-50-02>
- Feiman-Nemser, S. (2003). What new teachers need to learn. *Educational Leadership*, 60(8), 25-29.
- Garan, Ö. (2005). *Kırsal kesimde sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Gün-Çingı, T. (2020). Korku mekânları: terör korkusunun mekânsal boyutu ve kaçınma davranışı. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 23(1), 1-33. <https://dx.doi.org/10.18490/sosars.728236>
- Gürel, M. M. (2008). *Küreselleşen dünya ve terörizm*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kırdök, C. (2020). Türkiye'de terör olgusu ve mücadelesine yönelik stratejik yaklaşımlar. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 7(2), 1117-1135.
- Kırmoğlu, H. (2010). Türkiye'deki beden eğitimi ve spor yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 37-46.
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2018). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler: Nitel bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 341-371. <https://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s16m>
- Lichtman, M. (2006). *Qualitative research in education a users' guide*. Sage Publications.

- Maraşlı, Ş. (2007). *Türkiye' de eğitimle ilgili süreli yayınlara yansıyan öğretmen sorunları (1970–2000 yılları arası)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Meister, D. G. & Melnick, S. A. (2003). National new teacher study: Beginning teachers' concerns. *Action in Teacher Education*, 24(4), 87-94. <https://dx.doi.org/10.1080/01626620.2003.10463283>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Michel, H. A. (2013). *The first five years: Novice teacher beliefs, experiences, and commitment to the profession*. Yayınlanmamış doktora tezi. San Diego: University of California.
- Nacos, B. L., Bloch-Elkon, Y. & Shapiro, R. Y. (2007). Post-9/11 terrorism threats, news coverage, and public perceptions in the United States. *International Journal of Conflict and Violence*, 1(2), 105-126. <https://dx.doi.org/10.4119/ijcv-2748>
- Özpinar, M. (2008). *Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları (Aydın ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın
- Özpinar, M. ve Sarpkaya, R. (2010). Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 17-29.
- Palavan, Ö. ve Donuk, R. (2016). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin sorunları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 109-128.
- Patton, M. Q. (2015). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev. Ed. Bütün, M. ve Demir, S. B.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1994). *Eğitim felsefesi*. Pegem Yayınevi.
- Sözer, E. (1991). *Türk üniversitelerinde öğretmen yetiştirme sistemlerinin öğretmenlik davranışları kazandırma yönünden etkililiği*. Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Stake, R. E. (2010). *Qualitative research: Studying how things work*. A Division of Guilford Publications, Inc.
- Şahin, A. (2010). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları problemler. *Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 1738-1750.
- Taşkaya, S., M., Turhan, M. & Yetkin, R. (2015). Kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları (Ağrı ili örneği). *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(18), 198-210
- Tonbul, T. (2010). *Üçüncü hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin problemlerine ilişkin bir sözlü tarih araştırması (1995-2005)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Tösten, R., Han, B. ve Çakmak, İ. (2018). Diyarbakır kamu okullarında görevli öğretmenlerin profili. *Electronic Journal of Education Sciences*, 7(13), 18-28.
- Yılmaz, Z. (2004) Aristoteles'in eğitim anlayışı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (10), 148-159.